

hem daarvan bij wijze van inleiding een beknopt overzicht geven. Ja, wij gaan verder. Aangezien de Nederlandse geheime diensten afhankelijk waren van de Engelse, is het niet alleen wenselijk maar zelfs noodzakelijk dat wij de lezer tegelijk over de Engelse geheime diensten inlichten, d.w.z. in het kader van ons gehele werk *opnieuw* inlichten want wij schreven hier reeds over in ons vijfde deel (*Maart '41-juli '42*), nl. in de paragraaf 'Londen contra *Abwehr* en *Sicherheitspolizei*', een onderdeel van hoofdstuk 10 ('Contact met Londen'). Wij gingen toen niet verder dan de lente van '42 – die limiet komt nu te vervallen en wij zullen bovendien een aantal aspecten van het geheime werk behandelen die wij in deel 5 oversloegen omdat zij in het kader van dat deel van geen belang waren.

Engeland kende sinds 1909 twee permanente geheime diensten: de *Secret Intelligence Service* (de dienst voor het verzamelen van geheime inlichtingen in den vreemde) en de *Security Service* (de binnenlandse veiligheidsdienst, tevens belast met de contraspionage). De *Secret Intelligence Service* was voortgekomen uit het *Foreign Office*, de *Security Service* uit het *Home Office*, waaronder de politie ressorteerde. Beide diensten maakten gebruik van geheime informanten; dezen waren in beginsel voor de *Secret Intelligence Service* in den vreemde, voor de *Security Service* in Engeland werkzaam. In de eerste wereldoorlog bleek evenwel dat men informatie inzake de voornemens en operaties van de vijand niet alleen kon verkrijgen van geheime agenten maar ook door zijn gecodeerde radiotelegrammen op te vangen en te decoderen; met name de Britse *Admiralty* behaalde op dat gebied opmerkelijke successen en voor wij verder gaan, willen wij er op wijzen dat alle oorlogvoerende grote mogendheden in de tweede wereldoorlog dezelfde methode toegepast hebben om achter geheime informaties te komen. Zij hadden er aparte diensten voor opgericht waaraan in Duitsland, Engeland en de Verenigde Staten (nadere gegevens inzake de Sowjet-Unie en Japan bezitten wij niet) telkens meer dan tienduizend krachten verbonden waren. Die diensten waren werkzaam met wisselend succes. Tot eind '42 kenden de Duitsers de (veel te gemakkelijke) 'koopvaardijcode' van de *Admiralty* en soms slaagden zij er zelfs in, gedeelten uit te werken van de transatlantische telefoongesprekken tussen Churchill en Roosevelt – gesprekken die, gevoerd via een z.g. *scrambler*¹, als, zo dacht men, onontcijferbare klanken de

¹ De Engelse en Amerikaanse communicatie-experts hadden Churchill en Roosevelt de verzekering gegeven dat de via de *scrambler* gevoerde telefoon-gesprekken niet *unscrambled* konden worden. Dit was te optimistisch gezien. Een technisch deskundige van de *Deutsche Reichspost* slaagde er in '41 in, een apparaat te construeren dat de transatlantische telefoongesprekken in beginsel 'hoorbaar'